

KS. CZESŁAW KRAKOWIAK
Lublin

BŁOGOSŁAWIEŃSTWO CHRZCIELNICY

W początkach chrześcijaństwa miejsce chrztu nie było istotne. Najważniejsza była wiara kandydata w Jezusa jako Syna Bożego (por. Dz 8, 36-38). Jeśli kandydat w Niego uwierzył i pragnął prowadzić nowe życie według usłyszanej Ewangelii, otrzymywał chrzest tam, gdzie była woda. Jednak w nawiązaniu do chrztu Jezusa w Jordanie (por. Mt 3, 13-17) chrześcijanie najchętniej chrzcili w rzece, gdyż była to woda bieżąca, czyli „woda żywa”. Jednocześnie udzielano chrztu także „w domu” (por. Dz 9, 18 i 10, 48; 16, 15). Zwykle był to chrzest przez zanurzenie w bieżącej wodzie, ale także znany był chrzest przez polanie, zwłaszcza wtedy, gdy liczba kandydatów była duża (por. Dz 2, 41; 5, 14). Potwierdza to *Didache*¹. Także według św. Justyna († 167) chrztu udzielano tam, „gdzie była woda”². Tertulian († 220) jest świadkiem udzielania chrztu w wodzie znajdującej się w naczyniu lub basenie; po raz pierwszy wspomina o poświęceniu wody³.

I. GENEZA BAPTYSTERIUM I CHRZCIELNICY ORAZ JEJ BŁOGOSŁAWIEŃSTWA

Baptysterium od pierwszych wieków Kościoła było miejscem sprawowania chrztu, w którym znajdował się basen z wodą, służący do kąpieli chrzcielnej zwykle przez zanurzenie. Baptysteria były budowane w formie oktagonu, kwadratu lub na planie koła. Wewnątrz posiadały basen chrzcielny zwany

¹ *Didache*, 7, 3.

² *Apologia*, 61.

³ *O chrzcie*, nr 4.

piscina lub *fons*, ok. 40-60 cm głęboki o średnicy 2-5 m. Prowadziły do niego trzy stopnie, wewnątrz było bogato zdobione (tematyka chrzcielna). Baptysteria wznoszono zwykle przy kościołach biskupich (katedrach), potem także przy parafialnych. Wraz z powszechną praktyką chrztu dzieci baptysteria stopniowo zaczęło zastępować przez chrzcielnice (*fons baptismalis*) w kształcie wielkiej beczki umieszczane wewnątrz kościoła, zwykle w przedświątyniu (możliwość chrztu także przez zanurzenie). Z czasem, gdy zaczęto praktykować chrzest głównie przez polanie, nastąpiła także zmiana chrzcielnicy na płytszą i mniejszą. W epoce sztuki romańskiej i gotyckiej chrzcielnica przybrała formę pucharu, kielicha okrągłego lub ośmiobocznego umieszczonego na kamiennej kolumnie i służyła do przechowywania wody chrzcielnej, której używano przy udzielaniu chrztu⁴

Rytuał Pawła V z 1614 r. polecał, aby chrzcielnica, zrobiona z odpowiedniego materiału i we właściwej formie zewnętrznej, zajmowała godne miejsce w kościele, aby była otoczona balustradą, posiadającą zamknięcie i zabezpieczenie, ozdobiona wizerunkiem Jana Chrzciciela. Przy chrzcielnicy należało udzielać chrztu. Dlatego Kongregacja Obrzędów w 1861 r. potępiła zwyczaj udzielania chrztu w zakrystii⁵

Miejsce chrzcielnicy było różne: umieszczano ją w oddzielnej kaplicy po północnej stronie kościoła (północ sybolizowała ciemność, czyli zło i grzech); w pobliżu głównego wejścia od strony zachodniej, w nawie lewej po stronie Ewangelii, w skrzydle nawy poprzecznej, ale nie w prezbiterium.

Błogosławieństwo chrzcielnicy wywodzi się z poświęcenia wody chrzcielnej i zwyczaju poświęcania miejsc kultu⁶ Od IV i V w. powstają modlitwy oczyszczenia i poświęcenia wody⁷ Nie bez znaczenia była także żydowska praktyka poświęcania miejsc modlitwy i kultu Boga (por. Rdz 28,18; 1 Krl 8, 1-66; Ezd 6,16-18). Można więc przyjąć, że błogosławieństwo chrzcielnicy

⁴ W języku niemieckim nazywano chrzcielnicę Taufkessel, Taufstein, Taufgefäßen, Taufschalen, Taufbecken, Taufkufen, Taufpopkal, Taufbrunnen. J. H. E m m i n g h a u s, *Der Gottesdienstliche Raum und seine Gestaltung*, w: *Gestalt des Gottesdieste*, T. III, hrsg. H. B. Meyer, Regensburg 1987, s. 399-402; w języku francuskim: la fontaine lub la cuve baptismale. A. G. M a r t i m o r t, *L'Eglise en prière. Introduction à la liturgie*. Paris 1965, s. 182; w języku włoskim: il fonte battesimale.

⁵ J. D a n i l e w i c z, *Kościół i jego wnętrze w świetle przepisów prawnoliturgicznych*, Kielce 1948, s. 117.

⁶ Zob. M. P r z e c z e w s k i, *Błogosławieństwo chrzcielnicy i jej znaczenie w życiu chrześcijanina według Rytuału „De Benedictionibus” z 1984*, Lublin 1992, s. 41-45, mps BKUL,

⁷ Zob. J. E. L e n g e l i n g, *Poświęcenie wody chrzcielnej*, Conc. 1966/67, nr 1-10, s. 69.

sięga początków chrześcijaństwa. Ponieważ miejsce chrztu jest bardzo ważne, należało je poświęcić. Średniowieczne sakramentarze zawierają błogosławieństwo chrzcielnicy w ramach dedykacji kościoła⁸ Obrzędy błogosławieństwa zawierały miejscowe księgi liturgiczne, ryt nie był jeszcze ustalony⁹

Rytuał *De benedictionibus* z 1984 r. zalicza baptysterium do „ważniejszych części wnętrza kościelnego” i określa je jako „miejsce, gdzie znajduje się źródło chrzcielne” (nr 832). Tam bowiem sprawuje się chrzest, pierwszy sakrament Nowego Przymierza... (nr 832). Jest to „miejsce, w którym woda chrzcielna tryska ze źródła lub gdzie jest przechowywana” (nr 833). Baptysterium określa również jako „miejsce [...] jakby łono Kościoła, z którego ludzie przez wodę i Ducha Świętego rodzą się do nowego życia” (nr 836). Według *Rytuału* obrzędy chrztu sprawuje się w całości albo w baptysterium (*baptisterium*) oddzielnym od nawy kościoła, albo przy chrzcielnicy (*fons baptismalis*) znajdującej się w nawie (nr 833; 834; 841). Chrzcielnica (*fons baptismalis*) umieszczona w baptysterium winna umożliwiać udzielanie chrztu także przez zanurzenie oraz być tak zbudowana, aby „woda tryskała jakby z prawdziwego źródła” (nr 837). Chrzcielnica może być umieszczona w różnych miejscach, z których najwłaściwszym jest baptysterium (nr 837)¹⁰

Obrzęd błogosławieństwa zawarty w *Rytuale* odnosi się zarówno do *baptisterium*, w którym znajduje się chrzcielnica (*fons baptismalis*), jak i do samej *chrzcielnicy*, co też zostało zaznaczone w tytule tego rozdziału *Ordo benedicensi baptisterii seu novi fontis baptismalis* (s. 322).

II. BŁOGOSŁAWIEŃSTWO CHRZCIELNICY

Błogosławieństwo chrzcielnicy rozpoczyna trzecią część *Rytuału De benedictionibus* zawierającą błogosławieństwa sprzętów liturgicznych i przed-

⁸ L. C h e n g a l i k v a i l, *La dedicazione della chiesa e dell'altare*, w: *Anamnesis. I sacramentali e le benedizioni*, red. I. Sicolone i in., t. VII, Genova 1989, s. 74.

⁹ Np. *Pontyfikał Płocki z XII w.* zawierał ryt dedykacji baptysterium (nr XXVII *Dedicatio baptisterii*). A. P o d l e ś, *Pontyfikał Płocki z XII wieku*, Płock 1986 s. 85; podobnie pontyfikały biskupów krakowskich z XV w. Zbigniewa Oleśnickiego, Tomasza Strzępińskiego i Fryderyka Jagiellończyka. Także w *Pontyfikale Halickim*, zwanym P. Boryszewskiego, znajduje się tytuł: *De benedictione fontis baptisterii*; Z. O b e r t y Ń s k i, *Pontyfikały krakowskie z XV wieku*, PK 4(1961), nr 1-4, s. 347, 349, 352; t e Ń z e, *Pontifikale Halickie zwane Pontyfikałem Boryszewskiego*, Lwów 1930, s. 30. *Rytuał rzymski z 1614* nie zawierał błogosławieństwa chrzcielnicy, lecz występowało ono w licznych rytuałach diecezjalnych.

¹⁰ *Fons baptismalis, praesertim in baptisterio, fixus esse debet...* (nr 837).

miotów kultu publicznego¹¹ W polskim wydaniu rozdział zawierający tę liturgię nosi tytuł: *Obrzęd błogostawieństwa chrzcielnicy czyli nowego źródła chrzcielnego* (nr 832-876)¹² Łaciński termin *baptisterium* przetłumaczono na język polski jako „chrzcielnica”. Nie wydaje się to najszcześniejsze, gdyż w języku polskim terminy „baptysterium” i „chrzcielnica” mają różne znaczenie¹³ Rytuał wyraźnie używa dwóch określeń: *baptisterium* i *fons baptismalis*. W rozumieniu *Rytuału baptisterium* jest m i e j s c e m, w którym znajduje się *fons baptismalis*, czyli „chrzcielnica” (nr 832; 833; 837; 839; 841; por. OCHD nr 21; 24; 25). Dlatego rozróżnia między baptysterium, w którym znajduje się źródło chrzcielne (chrzcielnica), a chrzcielnicą, czyli źródłem chrzcielnym. Chrzcielnica może znajdować się nie tylko w baptysterium, ale także w określonej części kościoła. Nie każda parafia może mieć odrębne baptysterium (miejsce), ale w każdej parafii powinna być chrzcielnica (źródło chrzcielne), przy której udziela się sakramentu chrztu (por. nr 834; 838; 841). Także KPK kan. 858 § 1 zalecając, aby każdy kościół parafialny posiadał *fontem baptismalem*, ma na myśli chrzcielnicę. W języku polskim należałoby więc używać dwóch określeń: baptysterium i chrzcielnica. Pierw-

¹¹ *Rituale Romanum, De benedictionibus*, Roma 1984, s. 322-338; *Obrzędy błogostawieństw dostosowane do zwyczajów polskich*, t. I-II, Katowice 1994. W wydaniu polskim na stronie tytułowej nie zaznaczono, że jest to część *Rytuału rzymskiego*.

¹² Rozdział ten w wydaniu typicznym ma tytuł: *Ordo benedictionis baptisterii seu novi fontis baptismalis, Rituale Romanum, De benedictionibus*, Roma 1984, s. 322.

¹³ Zob. P. B o h d a n o w i c z, B. F i l a r s k a, *Baptysterium*, EK, I, 1308-1310; P. G a j d a, *Chrzcielnica*, EK, III, 347-348; J. K u c z y ń s k a, *Chrzcielnica. Aspekt artystyczno-symboliczny*, tamże, kol. 348-350; B. N a d o l s k i, *Liturgika*, t. I, Poznań 1989, s. 153; R. B e r g e r, *Mały słownik liturgiczny*, Poznań 1990, s. 17; J. H. E m n m i n g h a u s, *Baptysterium*, LThK I, 1232; B. F i l a r s k a, *Początki sztuki chrześcijańskiej*, Lubin 1986, s. 257-281. Na temat historii chrzcielnicy zob.: H. L e c l e r q u e, *Baptistère*, DACL II, 382-469; t e n ż e, *Fonts Baptismaux*, DACL V, 1873-1874; A. N o w o w i e j s k i, *Wykład liturgii Kościoła Katolickiego*, t. I, Warszawa 1893, s. 1204-1230; E. F ä b e r, *Der Ort der Taufspendung*, ALW 13(1971), s. 36-114; E. J a r z ę b o w s k a, *Sztuka wczesnochrześcijańska*, Warszawa 1988; M. R o s i e k S i e d l e c k a, *Posoborowa architektura sakralna*, Lublin 1979, s. 261-277; P. G a j d a, *Miejsce chrztu w nowej koncepcji wnętrza kościelnego*, RBL 25(1972), s. 126-134; J. P o p i e l, *Wnętrze kościoła w świetle odnowionej liturgii*, w: *Wprowadzenie do liturgii*, red. F. Blachnicki, W. Schenk, R. Zielasko, Poznań 1967, s. 543; A. G a n d i n i, *Il „luogo del Battesimo”*, „Ambrosius”, 47(1971), s. 123-131; B. S n e l a, *Przestrzeń kościelna*, w: *Liturgika ogólna*, Lublin 1973, s. 215-216; E. C a t t a n e o, *Il battistero*, w: *Liturgia opera divina e umana. Studi sulla riforma liturgica offerti a S. E. Mons. Annibale Bugnini in occasione del suo 70° compleanno a cura di P. Jounel*, R. Koczyński, G. Pasqualetti, Roma 1982, s. 387-400; B. N a d o l s k i, *Liturgika fundamentalna*, Poznań 1989, s. 152-153.

sze oznacza odrębny budynek poza kościołem, wydzieloną z kościoła kaplicę lub inne miejsce w budynku kościelnym przeznaczone wyłącznie do udzielania chrztu¹⁴. Natomiast chrzcielnica jest prawdziwym źródłem chrzcielnym w rozumieniu *Rytułu*. Stanowi zbiornik, w którym znajduje się woda chrzcielna pełniąca funkcję dawnego basenu chrzcielnego znajdującego się w *baptisterium*¹⁵.

III. LITURGIA BŁOGOSŁAWIENSTWA CHRZCIELNICY

Obrzęd błogosławieństwa odnosi się do baptysterium, w którym znajduje się nowe źródło chrzcielne, czyli chrzcielnica. Nie stosuje się go jednak do przenośnego naczynia, w którym w prezbiterium przechowuje się wodę do chrztu (nr 838).

Należy zaznaczyć, że jakkolwiek tytuł tego rozdziału w polskim wydaniu *Rytułu* mówi o „błogosławieństwie chrzcielnicy, czyli nowego źródła chrzcielnego”, to dwie formy tego błogosławieństwa nie zawierają w tytule słowa chrzcielnica, lecz jedynie źródło chrzcielne¹⁶.

Rytuał przewiduje łączenie liturgii błogosławieństw z niektórymi sakramentami (Wstęp nr 28). Błogosławieństwo chrzcielnicy z natury rzeczy wiąże się z liturgią sakramentu chrztu. Dlatego pierwsza forma tego błogosławieństwa złączona jest ze sprawowaniem chrztu¹⁷ (nr 844-860), druga zaś związana jest z odnowieniem przyrzeczeń chrzcielnych (nr 861-876)¹⁸.

Struktura obydwu obrzędów jest w istocie taka sama, z tym że w drugiej formie zamiast chrztu ma miejsce odnowienie obietnic chrzcielnych, a zakończenie wzbogacone jest o modlitwę powszechną i *Ojcze nasz*.

Liturgia błogosławieństwa chrzcielnicy zawiera następujące elementy:

¹⁴ Zob. G a n d i n i, dz. cyt., s. 397.

¹⁵ *Słownik języka polskiego* (red. M. Szymczyk, t. I, Warszawa 1992) wyjaśnia: „baptysterium – budynek ze zbiornikiem wody pośrodku, stojący zwykle obok kościoła, przeznaczony do odprawiania chrztu, wznoszony w IV – XIII w.” (s. 122); natomiast „chrzcielnica – zbiornik na wodę święconą, używaną przy chrzcie, ustawiony na stałe w kościele, na trzonie i podstawie, wykonany z kamienia lub metalu, często bogato zdobiony” (s. 282).

¹⁶ Czy nie należałoby pozostać przy powszechnie używanej nazwie „chrzcielnica”?

¹⁷ Zob. M. P r z e c z e w s k i, *Błogosławieństwo chrzcielnicy*, RBL 46(1993), s. 86-90.

¹⁸ Zob. tamże, s. 90-93.

- obrzędy wstępne,
- przyjęcie kandydatów do chrztu (gdy udziela się chrztu),
- liturgia słowa Bożego,
- błogosławieństwo chrzcielnicy i udzielanie chrztu lub odnowienie obietnic chrzcielnych,
- zakończenie obrzędu

IV OBRZĘDY WSTĘPNE I LITURGIA SŁOWA

Liturgia błogosławieństwa rozpoczyna się od uroczystej procesji do prezbiterium, a następnie do chrzcielnicy; w tym czasie śpiewa się litanie do świętych¹⁹ W procesji tej mogą brać udział także kandydaci do chrztu oraz ich chrzestni. W procesji niesie się paschał, który zostanie umieszczony na świeczniku na środku baptysterium lub przy chrzcielnicy. Po przyjsciu do chrzcielnicy przewodniczący zgromadzenia pozdrawia obecnych i wprowadza ich w liturgie sprawowanego obrzędu, wyrażając radość z nowego źródła chrzcielnego, przy którym będzie się udzielać sakramentu chrztu odradzającego do nowego życia, łączącego z Chrystusem i wprowadzającego do Kościoła (nr 847). Treść odmawianej następnie modlitwy nawiązuje do chrztu jako sakramentu odrodzenia w „tym zbawczym źródle” oraz zawiera prośbę, aby ochrzczeni całym swoim życiem wielbili Boga i pomnażali świętość Kościoła – Matki (nr 848).

Następnie zależnie od tego, czy chrztu udziela się dzieciom, czy przyjmują go dorośli katechumeni, następuje obrzęd przyjęcia kandydatów zgodnie z *Rytuałem*²⁰ oraz liturgia słowa Bożego przeznaczona na chrzest dzieci lub dorosłych (nr 850). W homilii oprócz znaczenia chrztu należy wyjaśnić wiernym także symbolikę chrzcielnicy jako źródła chrzcielnego (nr 852). Błogosławieństwa nowej chrzcielnicy dokonuje się po obrzędach bezpośrednio poprzedzających chrzest²¹

¹⁹ Wydanie typiczne zawiera rubrykę: ...e secretario per aulam ecclesiae ad baptisterium pergunt (nr 844). Podobnie nr 846: cum processio ad baptisterium pervenerit...

²⁰ OCHD nr 36-43; OCHWD nr 140-151.

²¹ OCHD nr 49-52; OCHWD nr 255-256.

V MODLITWA BŁOGOSŁAWIENSTWA CHRZCIELNICY

Błogosławieństwo chrzcielnicy poprzedza zachęta do modlitwy skierowana do uczestników, aby moc Ducha Świętego zstąpiła na wodę tryskającą z tego źródła oraz za kandydatów do chrztu (nr 853). Po chwili modlitwy w ciszy całego zgromadzenia jego przewodniczący odmawia modlitwę błogosławieństwa. Rozpoczyna się ona od dziękczynienia Bogu Stwórcy świata i Ojcu wszystkich ludzi za możliwość pobłogosławienia chrzcielnicy. Nawiązuje następnie do historii zbawienia i bogatej symboliki biblijnej. Wysławia źródło chrzcielne, zaznaczając, że jak po grzechu pierwszych ludzi zamknęła się brama raju, tak teraz przy źródle chrzcielnym dla wszystkich skalanych brudem grzechu pierwotnego otwiera się brama duchowego życia; przez obmycie tą wodą stają się oni czyści i nieskalani; z tego źródła tryska woda, która wypływa z przebitego boku Chrystusa; zanurzeni w tej wodzie jednoczą się z Chrystusem umarłym i zmartwychwstałym, aby prowadzić nowe życie dzięki światłu wiary, które rozprasza ciemności umysłu i daje poznanie tajemnic Bożych.

Źródło chrzcielne porównywane jest do łona Maryi Dziewicy, która mocą Ducha Świętego poczęła i porodziła Syna Bożego. Błogosławieństwo chrzcielnicy także dokonuje się mocą Ducha Świętego, o którego zesłanie na tę wodę wspólnie prosimy, „aby zapłodnił łono Kościoła Oblubienicy”, która jako matka będzie rodziła dzieci Boże. Odrodzeni w wodzie chrzcielnej mają prowadzić życie godne otrzymanej łaski, a przyjęty chrzest ma być fundamentem jedności wszystkich uczniów Chrystusa, którzy idąc za Nim jako Nauczycielem, będą naśladować dobroć Boga Ojca, dawać świadectwo Chrystusowi, a żyjąc sprawiedliwie, będą się stawać świątynią Ducha Świętego tak, aby przez życie doczesne doszli do niebieskiego Jeruzalem. Po zakończeniu modlitwy błogosławieństwa okadza się chrzcielnicę i sprawuje dalszy ciąg obrzędów chrztu²² Na zakończenie obrzędu udziela się uroczystego błogosławieństwa rodzicom ochrzczonych dzieci oraz wszystkim uczestnikom liturgii (nr 857). Rytuał zaleca następnie śpiew wyrażający radość paschalną i dziękczynienie (np. *Magnificat*), po czym następuje rozesłanie wiernych (nr 858-859).

Błogosławieństwo chrzcielnicy bez sprawowania chrztu różni się tym, że zamiast litanii do świętych w czasie procesji śpiewa się antyfonę „Będziecie

²² OCHD nr 56-66; OCHWD nr 259-273.

czerpać ze źródeł zbawienia” lub „W Tobie, o Panie, mamy źródło życia” z Psalmem 36(35) (nr 862). Liturgię słowa Bożego tworzą jedno lub kilka czytań wybranych z *Lekcjonarza Rytuału* wtajemniczenia dorosłych lub chrztu dzieci oraz homilia (nr 866).

Modlitwa błogosławieństwa chrzcielnicy jest identyczna jak poprzednio (nr 869). Po niej można wykonać śpiew o charakterze chrzcielny. Rytuał proponuje wybór jednej z trzech antyfon (nr 870), w tym czasie okadza się chrzcielnicę. Następnie obecni odnawiają przyrzeczenia chrzcielne, odpowiadając na pytania przewodniczącego liturgii trzy razy „Wierzę” (nr 871). Wiarę tę potwierdza on uroczyście formułą „Taka jest nasza wiara...”, po czym kropi zebranych wodą z nowo pobłogosławionego źródła chrzcielnego. Wierni śpiewają w tym czasie odpowiednią pieśń np. *Przez chrztu świętego wielki dar* lub *Com przyrzekł Bogu* (nr 872).

Zakończenie obrzędu zawiera modlitwę wspólną według tekstu zamieszczonego w *Rytuale* lub przygotowaną stosownie do potrzeb zgromadzenia (nr 973) i zakończoną *Modlitwą Pańską*, po której przewodniczący prosi Boga, aby ochrzczeni w tym źródle wody byli na zawsze złączeni z Chrystusem i „obleczeni nieskalaną szatą nieśmiertelności” (nr 874). Końcowe błogosławieństwo zamyka cały obrzęd, po którym można śpiewać, jak poprzednio, *Magnificat* (nr 875).

VI. Z TEOLOGII BŁOGOSŁAWIENSTWA CHRZCIELNICY

Baptysterium i chrzcielnica mają duże znaczenie z racji sprawowanego tam chrztu, pierwszego sakramentu Nowego Przymierza (nr 832). Dokonuje się tam wszczępienie w Chrystusa, włączenie do Kościoła jako kapłańskiego ludu Bożego (nr 832). Dlatego chrzcielnica porównywana jest do łona matki. Matką jest Kościół, który rodzi we chrzcie nowe dzieci Boże (nr 853). Źródło chrzcielne nazywane jest źródłem zbawienia (nr 848), życiodajnym źródłem (nr 863), bramą duchowego życia Kościoła (tamże). Tutaj dokonuje się również oczyszczenie i uświęcenie tych, którzy przychodzą na świat skażeni brudem grzechu pierwotnego, przez obmycie wodą chrzcielną stają się „czyści i nieskalani” (nr 853)²³

²³ Zob. P r z e c z e w s k i, *Błogosławieństwo chrzcielnicy*, s. 75-103.

VII. PROBLEMY PASTORALNE

Miejsce udzielania chrztu (baptysterium) oraz chrzcielnicę w kościele parafialnym należy zaplanować już w trakcie projektowania kościoła w taki sposób, aby uwzględnić potrzeby liturgii²⁴. Kościoły te winny posiadać chrzcielnicę, a nawet odrębną kaplicę chrzcielną, czyli baptysterium²⁵. *Rytuał* chrztu dzieci przewiduje w nr 25 trzy rozwiązania: baptysterium jako odrębny budynek w pobliżu kościoła; obszerna kaplica chrzcielna w pobliżu wejścia do kościoła; chrzcielnica w nawie głównej lub nawet w prezbiterium, w pobliżu ambony i ołtarza (jedność słowa, chrztu i ofiary). Chrzcielnica winna mieć odpowiedni wygląd i powagę (KL 128), wykonana ze szlachetnego materiału (Obł nr 837). Byłoby wskazane, aby można przy niej udzielać chrztu tak przez polanie, jak i przez zanurzenie (tamże). Jeśli to możliwe, winna być tak zbudowana, aby płynęła z niej woda bieżąca, na znak źródła wody dającej życie (nr 837). Chrzcielnica powinna być stała i wykonana w odpowiedniej formie artystycznej ze szlachetnego materiału (nr 834). Należy ją zawsze utrzymywać w szlachetnej czystości.

Wiernych należy odpowiednio przygotować do udziału w liturgii błogosławieństwa chrzcielnicy przez katechezę wyjaśniającą jej znaczenie oraz sens obrzędów błogosławieństwa (nr 841), aby świadomie i z radością w nich mogli uczestniczyć (847). Dzień błogosławieństwa nowej chrzcielnicy w parafii jest również doskonałą okazją dla wszystkich ochrzczonych do wyrażenia Bogu wdzięczności za łaskę sakramentu chrztu, czyli nowe narodzenie z wody i Ducha Świętego, wszczępienie w Chrystusa i włączenie do Jego Kościoła, które dokonały się przez obmycie wodą chrzcielną²⁶.

²⁴ *Pontificale Romanum, Ordo dedicationis ecclesiae et altaris*, Roma 1977, *Dedicatio ecclesiae*, nr 3; zob. Cz. K r a k o w i a k, *Wnętrze kościoła według wymogów liturgii*, WAL, 67(1993), s. 413; Z. W i t, *Posoborowe normy kształtowania przestrzeni do sprawowania liturgii*, „Anamnesis”, 2(1997/1998), s. 30-31.

²⁵ OCHD nr 10; Obł nr 833; KPK kan. 858 § 1.

²⁶ Zob. P r z e c z e w s k i, *Błogosławieństwo chrzcielnicy*, s. 47-55.

DIE WEIHE DES TAUFBECKENS

Z u s a m m e n f a s s u n g

Das *Rituale* zählt das Taufbecken zu den „wichtigeren Teilen des Kirchenraums“ und verbindet seine feierliche Weihe mit der Spendung der Taufe bzw. mit der Erneuerung des Taufversprechens. Der Verfasser des vorliegenden Artikels unterscheidet zunächst zwischen Baptisterium und Taufbecken. Das Baptisterium ist der Ort, in dem sich die Taufquelle befindet, d.h. das Taufbecken. Die Struktur der Taufbeckenweihe enthält folgende Elemente: einführende Riten, Wortgottesdienst, Weihegebet im Zusammenhang mit der Tauf liturgie bzw. mit der Erneuerung des Taufversprechens sowie Schlußriten. In der Homilie wird die Symbolik des Taufbeckens als der Taufquelle erklärt, die die Liturgie mit dem Schoß der Jungfrau Maria vergleicht und als „Schoß der Kirche“ bezeichnet, denn aus dieser Quelle werden durch Wasser und den Heiligen Geist ständig neue Kinder Gottes geboren, die ein der erhaltenen Taufgnade würdiges Leben führen, Zeugnis von Christus ablegen und zum Tempel des Heiligen Geistes werden sollen. Die Texte zur Weihe des Taufbeckens verweisen auf seine wichtige Bedeutung im Leben der Kirche. In ihm als der Quelle des Heils und des geistigen Lebens der Kirche wird die Einpflanzung in Christus, die Aufnahme in die Kirche als das priesterliche Volk Gottes vollzogen. Das *Rituale* liefert auch konkrete Hinweise über den Ort des Taufbeckens und das Material, aus dem es hergestellt sein sollte, und empfiehlt eine entsprechende Vorbereitung der Gläubigen auf die Teilnahme an seiner Weihe.

Aus dem Polnischen übersetzt von Herbert Ulrich